

**“UBI CONCORDIA, IBI VICTORIA” (ДЕ ЗЛАГОДА, ТАМ ПЕРЕМОГА)
УРОЧИСТА АКАДЕМІЯ “АКТ ЗЛУКИ УНР І ЗУНР – ВТІЛЕННЯ ІДЕЇ
СОБОРНОСТІ Й НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ УКРАЇНИ**

Олег РАФАЛЬСЬКИЙ

*Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені Івана Кураса НАН України
вул. Володимирська, 54, 02000, Київ, Україна
e-mail: Rafalskiy.O.O@nas.gov.ua*

Серед визначних віх нашої історії, доленосних подій, які навечно закарбувалися у пам'яті народу України, нації – урочисте прийняття велелюдним віче на Софійському майдані 22 січня 1919 р. Акта Злуки. Прикметно, що сьогодні ми відзначаємо відразу дві знаменні дати: 100-річчя об'єднавчого феномену і 20-річчя з часу офіційного запровадження Дня Соборності України як державного свята.

У тривалій боротьбі українського народу за утворення національної держави ідея соборності завжди виступала фундаментальним інтеграційним чинником. Витоки її сягають Київської держави, об'єднавчої ролі великокняжого престолу, намагань Богдана Хмельницького мати козацьку державу “по Львів, Холм і Галич”, через пошуки української ідентичності у слов'янському світі кирило-мефодіївськими братчиками, Головною руською радою до чіткої артикуляції цього положення в програмних документах перших українських політичних партій кінця ХІХ – початку ХХ ст.

Цей шлях торували Михайло Драгоманов, Володимир Антонович, Іван Франко, Микола Міхновський, Михайло Грушевський, В'ячеслав Липинський та інші видатні представники українства.

Багатовікова роз'єднаність українського етносу не стерла з його генетичної пам'яті потягу до соборного життя у власній спільній державі. Перша світова війна, розпад Російської і Австро-Угорської імперій, піднесення українського революційно-визвольного руху по обидва береги ріки Збруч уможливили постановня національних державних утворень – Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки, їх зустрічного руху з перспективою об'єднання.

Рівно 100 років тому, спираючись на волевиявлення досі роз'єднаних частин українства, враховуючи історичні, духовні, правові підстави національного ества, політичні лідери обох республік біля стін Святої Софії у Києві ухвалили рішення про об'єднання двох гілок українського народу в єдиній державі. В Універсалі Директорії УНР, приуроченому цій події, наголошувалося: “Здійснилися віковичні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України. Однині є єдина незалежна Українська Народна Республіка”.

Керівництво УНР, намагаючись підкреслити органічний зв'язок цієї події з проголошенням самостійності України, призначило урочистості саме на 22 січня 1919 р. Саме цього дня роком раніше ІV Універсалом Центральної Ради Україну було проголошено вільною, самостійною, суверенною, незалежною державою. У такий спосіб були поєднані дві визначні дати в історії українського народу – День Незалежності (Свободи) і День Соборності. На цей же час було намічено й відкриття тогочасного представницького форуму УНР як найвищого державницького органу – Трудового конгресу. Наступного дня він ратифікував Акт Злуки, надавши йому повної легітимності.

Оцінюючи ці події зі столітньої дистанції, необхідно підкреслити їх історичну детермінованість, опертя на споконвічну мрію українства про незалежну і соборну державу. Зрештою, це був породжений революційною боротьбою вияв волі українців до етнічної і територіальної консолідації, свідчення могутнього потягу до формування політичної нації.

Як відомо, тогочасні соборницькі устремління українців через низку суб'єктивних і об'єктивних чинників не були втіленими в життя. Ця обставина дістала широку гаму оцінок –

від нестримно глорифікаційних до тверджень про декларативний характер, штучне утворення, патріотичний міф тощо.

Однак нереалізованість Акта Злуки не може перекреслити його історичної та ідейно-політичної значущості. Адже це був приклад усвідомленого об'єднавчого руху, цивілізованого, неекспансіоністського збирання етнічних територій, гілок нації в єдиній суверенній державі. Він залишив глибокий слід у долі та історичній пам'яті українського народу, а в наступні десятиліття незмінно залишався потужним інтеграційним чинником та високим ідейним імперативом усіх без винятку політичних сил і таборів.

Організація наукових конференцій, присвячених проблемам Української революції, української державності, української соборності, вже – усталена традиція. Кожна з них знаменує певну віху в дослідницькому освоєнні надзвичайно важливої тематики, залишає по собі новонароджені ідеї, матеріали доповідей, збірники статей, спеціальні випуски профільних видань. Сподіваюсь, що так буде і цього разу.

На завершення видається доречним наголосити на крилатій мудрості давніх латинян, котра є дуже актуальною для сьогодення: “*Ubi concordia, ibi victoria*” (Де злагода, там перемога).